

Riktlinjer för fastställande av arvode och ersättning till ställföreträdare

Dokumenttyp: Riktlinjer
Antaget av: Överförmyndarnämnden
Status: **Förslag 2021-06-04**
Giltighetstid: Tills vidare

**Riktlinjer för fastställande av arvode
och ersättning till ställföreträdare**

Diarienummer:	ÖFN 2014-2, 2018-65
Dokumentansvarig:	Enhetschef överförmyndarenheten
Adresserat till:	Överförmyndarnämnden
Tidpunkt för aktualitetsprövning:	2020-02-01
Tidpunkt för senaste revidering:	2014-01-01, 2018-08-30, 2021-xx-xx
Relaterade styrdokument:	Riktlinjer för fastställande av arvode och ersättningar till god man för ensamkommande barn
Sökord:	Arvode, ersättning, god man, förvaltare, ställföreträdare

Innehållsförteckning

1	Arvode och ersättning till ställföreträdare för vuxna	4
1.1	Beslut om arvode	4
1.2	Nivåer vid bedömning av arvode	4
1.2.1	Bevaka rätt	5
1.2.2	Förvalta egendom	5
1.2.3	Sörja för person	6
1.3	Sammantagen bedömning av delarna görs om uppdraget bedöms enligt nivå 4	6
1.4	Arvode vid uppdrag som endast består i att förvalta egendom	6
1.5	Förenklad och befriad redovisning	7
1.6	Extraordinära insatser	7
1.7	Arvode i uppdrag enligt 11 kap 1 § - 3 § föräldrabalken (FB) eller specifik rättshandling enligt 11 kap 4 §	8
1.8	Arvode för särskilt förordnande förmyndare/vårdnadshavare (förmyndardelen)	8
2	Kostnadsersättning	8
3	Resersättning	9
4	Betalningsansvar	9
4.1	Vuxna huvudmän	9
4.2	Underåriga	9

1 Arvode och ersättning till ställföreträdare för vuxna

Enligt bestämmelser i föräldrabalken har förordnade förmyndare, gode män och förvaltare rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som har varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Beslut om arvode och ersättning för utgifter fattas av överförmyndaren, som också bestämmer i vad mån dessa ska bekostas av huvudmannen.¹ Arvode och ersättning till god man för ensamkommande barn regleras i särskilda riktlinjer, se ”Riktlinjer för fastställande av arvode och ersättning till god man för ensamkommande barn”.

1.1 Beslut om arvode

Året efter utfört uppdrag lämnar ställföreträdare in en årsräkning som ska vara Överförmyndaren tillhanda före den 1 mars. När årsräkningen är granskad fastställs arvodet och en beräkning görs av vem som ska stå för arvodet. Ett arvodesbeslut kan utmynna i att huvudmannen och/eller kommunen står för kostnaden beroende på storleken på arvodet, huvudmannens inkomster och tillgångar. Linköpings kommun betalar ut arvode till alla ställföreträdare och fakturerar sedan huvudmannen i de uppdrag där huvudmannen står som betalningsansvarig (för beskrivning av betalningsansvaret, se punkt 4).

1.2 Nivåer vid bedömning av arvode

Utgångspunkt vid arvodering är vilka delar (bevaka rätt, förvalta egendom, sörja för person) som ställföreträdaren har i uppdraget. Därefter görs en bedömning av svårigheten i uppdraget utifrån den redogörelse som lämnats in. Bedömningen görs med fokus på huvudmannens aktivitet, huvudmannens situation och omgivning och hur det påverkar ställföreträdarskapet. Varje del i uppdraget bedöms var för sig och varje nivå knyts till procentuell andel av prisbasbeloppet² som varierar mellan 3 % - 55 %.

Vid situationer då ställföreträdaren är befriad från eller har s.k. förenklad redovisning föreligger en särskild arvodesnivå när det gäller delen förvalta egendom.

¹ 12 kap 16 §, 1-2 st. föräldrabalken

² Prisbasbeloppet fastställs årligen av regeringen. För 2021 är prisbasbeloppet 47 600 kr

Riktlinjer för fastställande av arvode och ersättning till ställföreträdare

1.2.1 Bevaka rätt

Nivå 1: 10 % av prisbasbeloppet	Huvudmannen är inte aktiv Huvudmannen tar inga eller få beslut om påverkar ställföreträdarskapet Ställföreträdaren kan ha ett antal myndighetskontakter Fungerande samarbete med huvudmannen och anhöriga/övriga
Nivå 2: 15 % av prisbasbeloppet	Huvudmannen är delvis aktiv Huvudmannen kan ta beslut som påverkar ställföreträdarskapet Ställföreträdaren har ett antal myndighetskontakter Inga större samarbetssvårigheter med huvudmannen eller anhöriga/övriga
Nivå 3: 18 % av prisbasbeloppet	Huvudmannen är aktiv Huvudmannen tar beslut som påverkar ställföreträdarskapet Många kontakter med myndigheter och/eller huvudmannen och personer kring huvudmannen Återkommande samarbetssvårigheter med huvudmannen och/eller personer kring huvudmannen

1.2.2 Förvalta egendom

Nivå 1: 6 % av prisbasbeloppet	Enkel ekonomi Ingen eller liten skuldproblematik Få eller inga åtgärder vidtas av huvudmannen som får ekonomiska konsekvenser
Nivå 2: 11 % av prisbasbeloppet	Relativt enkel ekonomi Kan finnas skuldproblematik Huvudmannen har förmåga att agera självständigt och vidtar åtgärder som får ekonomiska konsekvenser
Nivå 3: 14 % av prisbasbeloppet	Ofta komplicerad och/eller ansträngd ekonomi Ofta svår skuldproblematik Huvudmannen har förmåga att agera självständigt och vidtar ofta åtgärder som får ekonomiska konsekvenser

**Riktlinjer för fastställande av arvode
och ersättning till ställföreträdare**

1.2.3 Sörja för person

2 % av prisbasbeloppet	Fast arvodesnivå oavsett uppdragets svårighetsgrad
------------------------	--

1.3 Sammantagen bedömning av delarna görs om uppdraget bedöms enligt nivå 4

Nivå 4: Totalt 31-55 % av prisbasbeloppet	Huvudmannens agerande eller personer kring huvudmannen förorsakar ställföreträdaren en synnerligen stor arbetsbörda. Uppdraget är på något sätt extra svårt att hantera. Orsaken kan t ex vara att huvudmannen, eller personer kring huvudmannen, upplev som hotfull eller att dennes beteende i andra avseenden förorsakar ställföreträdaren en mycket stor arbetsbörda/påfrestning. Situationen ska bedömas pågå under längre tid.
---	--

1.4 Arvode vid uppdrag som endast består i att förvalta egendom

I de fall Tingsrätten fattat beslut om uppdrag som endast består av förvalta egendom bör en korrigerig av arvodet ske för att få ett mer rättvist arvode, då det i praktiken även innefattar viss del bevaka rätt för att kunna fullfölja uppdraget.

Nivå 1: 12 % av prisbasbeloppet
Nivå 2: 15 % av prisbasbeloppet
Nivå 3: 18 % av prisbasbeloppet

1.5 Förenklad och befriad redovisning

Befriad från redovisning	Ställföreträdarskap för make/maka/äktenskapsliknande förhållanden med gemensamt konto och gemensamma utgifter.
Förenklad redovisning Punkt 1: 3 % av prisbasbeloppet	1. Huvudmannen handhar ekonomin själv, ställföreträdaren finns endast som stöd. Huvudman har godkänt förenklad redovisning och förstår vad det innebär. 2. Huvudmannens agerande har påverkat uppdraget så att ställföreträdarskapet inte fungerat. Ställföreträdare har försökt vidta åtgärder, alt ansökt om jämkning av ställföreträdarskapet.
Punkt 2: 3 % - 7 % av prisbasbeloppet	

1.6 Extraordinära insatser

Nivå 1: 3 % av prisbasbeloppet	Administration vid flytt
Nivå 2: 5 % av prisbasbeloppet	Köpa, sälja bostad Bevaka huvudmannens rätt vid bouppteckning, arvskifte
Nivå 3: 8 % av prisbasbeloppet	Medverka vid polisförhör, domstolsförhandling <i>(inte angående ställföreträdarskap)</i>

1.7 Arvode i uppdrag enligt 11 kap 1 § - 3 § föräldrabalken (FB) eller specifik rättshandling enligt 11 kap 4 §

Nivå 1: 3 % av prisbasbeloppet	Föräldrabalken 11:1 God man utses för att i förmyndarens ställe vårda den underåriges angelägenheter.
Nivå 2: 5 % av prisbasbeloppet	Föräldrabalken 11:2 Tillfälliga uppdrag gällande bevaka rätt när det gäller exempelvis granskning i pågående uppdrag, jäv, rättshandling, bouppteckning.
Nivå 3: 8 % av prisbasbeloppet	Föräldrabalken 11:3 Bortavarande

I uppdrag enligt 11 kap 1 § - 3 § utgår ingen kostnadsersättning

1.8 Arvode för särskilt förordnande förmyndare/vårdnadshavare (förmyndardelen)

Nivå 1: 5 % av prisbasbeloppet	Barnet har upp till två konton med mindre belopp och någon aktiv förvaltning behövs inte. Kontakter med boende och/eller motsvarande gällande ekonomiska frågor Vissa kontakter med myndigheter och banker krävs.
Nivå 2: 6-8 % av prisbasbeloppet	Det finns mer tillgångar än två bankkonton, exempelvis fonder som kräver en mer aktiv förvaltning. Uppdraget kräver fler kontakter med myndigheter, banker eller motsvarande.
Nivå 3: 8-10 % av prisbasbeloppet	Utöver nivå 1 och 2 har förmyndaren täta kontakter med boende, myndigheter och motsvarande för att lösa ekonomiska frågor.
Nivå 4: 10-25 % av prisbasbeloppet	Speciell förvaltning av egendom utöver vad som angetts i nivå 1-3. Exempelvis förvaltning av fastighet, affärsrörelse, arv eller liknande.

2 Kostnadsersättning

Ställföreträdare som begär ersättning för kostnader i uppdrag enligt kap 11 § 4, § 7 eller särskilt förordnad förmyndare kan erhålla kostnadsersättning. Denna ska täcka kostnader för telefon, porto, parkeringsavgift, kopiering och dylikt

Riktlinjer för fastställande av arvode och ersättning till ställföreträdare

som ställföreträdaren har för sin huvudmans räkning. Ersättningen uppgår till 2 % av prisbasbeloppet.

Om ställföreträdaren begär ersättning för kostnader som överstiger schablonersättningen på 2 % måste ställföreträdaren specificera samtliga kostnader, inte bara de som överstiger schablonbeloppet.

3 Reseersättning

Ersättning för i uppdraget nödvändiga resekostnader kan utgå till ställföreträdare. Vid beviljande av bilersättning utges ersättning med samma belopp för skattefri reseersättning som fastställs i Skatteverkets bestämmelser och utgår från faktisk resa eller folkbokföringsadressen (inte tillfälliga adresser). Vid långa resor är grundregeln att bilersättning utgår från länsgränsen.

4 Betalningsansvar

4.1 Vuxna huvudmän

Huvudmän som har beräknade inkomster som överstiger 2,65 gånger prisbasbeloppet³ eller tillgångar som är lätt realiserbara⁴ och överstiger 2 gånger prisbasbeloppet ska stå kostnaden arvode för förordnade ställföreträdare.

Överförmyndaren ska vid beslut om hur stor del av arvodet som ska betalas av huvudmannens medel ta hänsyn till de skatter och avgifter som kommer att utgå på arvodet, så att den totala summan av det beslutade arvodet med tillägg av skatter och avgifter inte blir större än det belopp som huvudmannens inkomst överstiger gränsen 2,65 gånger prisbasbeloppet med.

I de fall arvodeskostnaden överstiger nämndens riktlinjer står överförmyndarnämnden för den del av arvodet som överstiger nämndens bedömning av uppdragets svårighetsgrad.

4.2 Underåriga

Underåriga som har tillgångar som är lätt realiserbara⁴, vilka överstiger 2 gånger prisbasbeloppet ska stå kostnaden för arvode för förordnade ställföreträdare.

³ Enligt socialförsäkringsbalken 2 kap 6 och 7 § §

⁴ Exempelvis lös egendom som aktier, fonder och obligationer. Ej fordon, båt, bostadsrätt, smycken, tavlor etc. Ej fast egendom.

Riktlinjer för fastställande av arvode och ersättning till ställföreträdare

Överförmyndaren ska vid beslut om hur stor del av arvodet som ska betalas av den underåriges medel ta hänsyn till de skatter och avgifter som kommer att utgå på arvodet, så att den totala summan av det beslutade arvodet med tillägg av skatter och avgifter inte blir större än det belopp som den underåriges tillgångar överstiger 2 gånger prisbasbeloppet med.

Föräldrar som är förmyndare har, endast om det finns särskilda skäl rätt till arvode och ersättning för utgifter med anledning av förvaltning av underårigas egendom.⁵ Kommunen blir aldrig betalningsansvarig för arvode eller ersättning i dessa ärenden. Ersättningen betalas antingen med den underåriges medel eller, om det gäller dödsboförvaltning, med dödsboets tillgångar.

⁵ Särskilda skäl: Prop. 1993/94:251 s. 222